Celestial interpretation of the Aśva Sūkta in the Ṛgveda

H.S. Sudarshan
R.N. Iyengar
IKS Center – MoE
Center for Ancient History and Culture
JAIN University, Bengaluru

Introduction

1 Not many records exist of comets in the historic period

2 A record of 26 comets from an ancient period (vedanga period), has survived to the present times. These are known to us from:

- Bṛhatsaṁhitā (6th cent. CE)
- Quotations in the commentary on it by Utpala (10th cent. CE)
- Quotations in the Adbhutasāgara (12th cent. CE)
- In the surving manuscripts of Vṛddha Garga (before the common era)

3 In those texts, Comets are referred to by the word *Ketu*; And Indian languages use *Dhūmaketu* for comet

4 *Dhūmaketu* is seen in later Sanskrit literature too; Gītagovinda (13th cent. CE)

RN Iyengar. (2008). Archaic Astronomy of Parasara and Vrddha Garga. *IJHS, 43(1)*, 1.
RN Iyengar. (2013). *Parāśaratantra: Ancient Sanskrit Text on Astronomy and Natural Sciences*, Jain.

RN Iyengar. (2010). Comets & meteoritic showers in the Ṛgveda. *IJHS, 45(1)*.

In the Vedas

1 In those texts, some of those comet names are common with Vedic dieties (*Tvaṣṭa, Triśiras, Vibhāvasu, Ka, Viśvarūpa, Taskara*)

2 Words *Ketu* & *Dhūmaketu* found in Vedas too; However interpreted as agni (smoky fire of *yajña*) in Sāyaṇa's *adhiyajna* commentary (13th cent. CE)

3 An investigation (Iyengar 2010) explores Yaska's *Adhidaivata* interpretation, applying to *Dhūmaketu* & *Maruts* in the Rgveda

अश्वं न त्वा वारवन्तं वन्दध्या अग्निं नमोभिः.. स नो महाँ अनिमानो धूमकेतुः
पुरुश्चन्द्रः.. विश्पतिर्दैव्यः .. उक्थै ऱ्ग्निबृर्हद्भानु :।। RV 1-27-1,11,12

Tailed horse, Without specific measure, Big bright celestial, Wide motion, Colourful

"In *Adhidaivata*, they are found to refer to transient celestial objects like Comets & Meteors"

Aśva sūkta, 1st maṇḍala, 163rd sūkta

- Many *sūktas* with *Aśva* & *Keśī* are yet to be studied for cometary imagery
- Present study is of Aśva sūkta 1-163. Both 162 (22 mantras) & 163 (13 mantras) refer to *Aśvamedha Yāga*
- The *sūktas* of the *Ṛshi* Dīrghatamas Aucathya are known for being riddle-like, having multiple & deep meanings; *Maṇḍala* 1, 24 *sūktas* 140-164, 242 *mantras*

तमवस्थितमुपाकरणाय यदक्रन्द (1.163) इत्येकादशभिः स्तौत्यप्रणुवन् । Aśvalāyana Śrauta Sūtra

Recited to praise the Sacrificial Horse brought for the *Upākaraṇa Karma* in the middle of the *Aśvamedha Yāga*

Asvamedha (RV 1-163)

1. The *Asvamedha Yajna* is understood as a horse sacrifice ritual on the earth. The horse is supposed to go to the sky towards the devatas
2. Sayana also says the horse flies down from the sky to the ground
3. The *sūkta* is in the first person, with the word *apaśyaṁ* (I saw) used repeatedly
4. It describes a celestial *Asva* moving in the sky, with descriptions of high speed, bright object, flying or gliding down. It first describes having seen the head first. That it has falcon wings, legs of a deer, hoofs of metal
5. The 10th mantra refers to it in plural, where it says that the *Asvas* are flying in formation similar to Swans
6. In *adhidaivata* perspective: Gods did a sacrifice of the horse in sky, a replica of which, men are doing on earth.

यदक्रन्दः प्रथमं जायमान उद्यन्त्समुद्रादुत वा पुरीषात्। श्येनस्य पक्षा हरिणस्य बाहू उपस्तुत्यं महि
अर्वन्॥1
यमेन दत्तं त्रित एनमायुनगिन्द्र एणं प्रथमो अध्यतिष्ठत्। गन्धर्वो अस्य रशनामगृभ्णात्सूरादश्वं वस
निरतष्ट॥ 2
असि यमो अस्यादित्यो अर्वन्नसि त्रितो गुह्येन व्रतेन। असि सोमेन समया विपृक्त आहुस्ते त्रीणि
बन्धनानि॥
त्रीणि त आहुर्दिवि बन्धनानि त्रीण्यप्सु त्रीण्यन्तः समुद्रे। उतेव मे वरुणश्छन्त्स्यर्वन्यत्रा त आहुः प
जनित्रम्॥ 4
इमा ते वाजिन्नवमार्जनानीमा शफानां सनितुर्निधाना। अत्रा ते भद्रा रशना अपश्यमृतस्य या अभि
गोपाः॥5
आत्मानं ते मनसारादजानामवो दिवा पतयन्तं पतंगम्। शिरो अपश्यं पथिभिः सुगेभिररेणुभिर्जे
पतत्रि॥ 6
अत्रा ते रूपमुत्तममपश्यं जिगीषमाणमिष आ पदे गोः। यदा ते मर्तो अनु भोगमानळादिद्ग्रसिष्ठ
ओषधीरजीगः॥ 7
अनु त्वा रथो अनु मर्यो अर्वन्ननु गावोऽनु भगः कनीनाम्। अनु व्रातासस्तव सख्यमीयुरनु देवा म
वीर्यं ते॥ 8
हिरण्यशृङ्गोऽयो अस्य पादा मनोजवा अवर इन्द्र आसीत्। देवा इदस्य हविरद्यमायन्यो अर्वन्तं प्रथ
अध्यतिष्ठत्॥9
ईर्मान्तासः सिलिकमध्यमासः सं शूरणासो दिव्यासो अत्याः। हंसा इव श्रेणिशो यतन्ते
यदाक्षिषुर्दिव्यमज्ममश्वाः ॥10
तव शरीरं पतयिष्ण्वर्वन्तव चित्तं वात इव ध्रजीमान्। तव शृङ्गाणि विष्ठिता पुरुत्रारण्येषु जर्भुराणा
चरन्ति॥ 11
उप प्रागाच्छसनं वाज्यर्वा देवद्रीचा मनसा दीध्यानः। अजः पुरो नीयते नाभिरस्यानु पश्चात्कवयो य
रेभाः॥ 12
उप प्रागात्परमं यत्सधस्थमर्वाँ अच्छा पितरं मातरं च। अद्या देवाञ्जुष्टतमो हि गम्या अथा शास्ते व
वार्याणि॥13

यदक्रन्दः प्रथमं जायमान उद्यन्समुद्रादुत वा पुरीषात्। श्येनस्य पक्षा हरिणस्य बाहू उपस्तुत्यं महि जातं ते अर्वन्
यमेन दत्तं त्रित एनमायुनगिन्द्र एणं प्रथमो अध्यतिष्ठत्। गन्धर्वो अस्य रशनामगृभ्णात्सूरादश्वं वसवो निरतष्ट॥ 2
असि यमो अस्यादित्यो अर्वन्नसि त्रितो गुह्येन व्रतेन। असि सोमेन समया विपृक्त आहुस्ते त्रीणि दिवि बन्धनानि
त्रीणि त आहुर्दिवि बन्धनानि त्रीण्यप्सु त्रीण्यन्तः समुद्रे। उतेव मे वरुणश्छन्त्स्यर्वन्यत्रा त आहुः परमं जनित्रम्॥
इमा ते वाजिन्नवमार्जनानीमा शफानां सनितुर्निधाना। अत्रा ते भद्रा रशना अपश्यमृतस्य या अभिरक्षन्ति गोपाः।
आत्मानं ते मनसारादजानामवो दिवा पतयन्तं पतंगम्। शिरो अपश्यं पथिभिः सुगेभिररेणुभिर्जेहमानं पतत्रि॥
अत्रा ते रूपमुत्तममपश्यं जिगीषमाणमिष आ पदे गोः। यदा ते मर्तो अनु भोगमानळादिद्ग्रसिष्ठ ओषधीरजीगः॥
अनु त्वा रथो अनु मर्यो अर्वन्ननु गावोऽनु भगः कनीनाम्। अनु व्रातासस्तव सख्यमीयुरनु देवा ममिरे वीर्यं ते॥
हिरण्यशृङ्गोऽयो अस्य पादा मनोजवा अवर इन्द्र आसीत्। देवा इदस्य हविरद्यमायन्यो अर्वन्तं प्रथमो अध्यतिष्ठत्
ईर्मान्तासः सिलिकमध्यमासः सं शूरणासो दिव्यासो अत्याः। हंसा इव श्रेणिशो यतन्ते यदाक्षिषुर्दिव्यमज्मम
तव शरीरं पतयिष्ण्वर्वन्तव चित्तं वात इव ध्रजीमान्। तव शृङ्गाणि विष्ठिता पुरुत्रारण्येषु जर्भुराणा चरन्ति॥ 11
उप प्रागाच्छसनं वाज्यर्वा देवद्रीचा मनसा दीध्यानः। अजः पुरो नीयते नाभिरस्यानु पश्चात्कवयो यन्ति रेभाः॥ 1
उप प्रागात्परमं यत्सधस्थमर्वाँ अच्छा पितरं मातरं च। अद्या देवाञ्जुष्टतमो हि गम्या अथा शास्ते दाशुषे वार्याणि।

First born (Agni)
Falcon wings, Deer limbs
From atmosphere

Connection with devas
Secretly connected with
Soma

Protecting Rta

Falling down from the sky

Above. Proṣṭapada
Consume plants

Swarms follow & befriend you

Golden horns. Moving very fast.
Lesser Indra

Flying in formation like swans

Flaying blazing manes/hair

Reads like the account
of a celestial object

Sāyaṇa's Commentary

Mantra 6 - आत्मानं ते मनसारादजानामवो दिवा पतयन्तं पतंगम्। शिरो अपश्यं पथिभिः सुगेभिररेणुभिर्जेहमानं पतत्रि॥

Sāyaṇa -

.. "**अवः** अवस्तात् सामर्थ्याद्भूमेः। भूमिमारभ्य "**दिवा** अन्तरिक्षेण मार्गेण "**पतङ्गम्** आदित्यं "**पतयन्तं** गच्छन्तं व्याप्नुवन्तम्। यद्वा- यतो "**दिवा** अन्तरिक्षेण मार्गेण दिवि वा "**पतयन्तं** गच्छन्तं पतङ्गमादित्यम् "**अवः** आवः व्याप्नोषि..

The *adhiyajna* interpretation concerns which humans should replicate celestial yajna on the ground

Literally "Flying from sky to down". *Yajna* perspective as "Flying from earth to sky"

Mantra 7 - अत्रा ते रूपमुत्तममपश्यं जिगीषमाणमिष आ पदे गोः॥

Sāyaṇa -

.. "ते तव "**उत्तमम्** उक्तरूपेणोत्कृष्टतमं "**रूपम्** "**अत्र** अस्मिन् यागदेशे "**अपश्यं** पश्यामि। कीदृशम्? "**गोः** भूम्याः "**पदे** स्थाने देवस्थाने देवयजनप्रदेशे आजिधावनस्थाने वा । ..

Uttama = "best" or "above"

At the "cow's foot"
Proṣṭapada constellation

Mantra 11 - तव शृङ्गाणि विष्ठिता पुरुत्रारण्येषु जर्भुराणा चरन्ति ॥

Sāyaṇa -

"**शृङ्गाणि** शिरसो निर्गताः शृङ्गस्थानीयाः केशाः। .. अत्र अश्वस्य शृङ्गाभावात् तद्वदुन्नतानि तेजांसि परिगृह्यन्ते॥

Horns = hair/mane, flaling, varied, are emnating flickering rays

In Conclusion

- Even though tradition does not provide *adhidaivata pakṣa* as an explanation for *Aśva sūkta*, it can be interpreted as a phenomenon in the sky
- The celestial phenomenon refers to a birth of a horse in the sky, that was sacrified by the devas
- Those descriptions match to a moving celestial object, may be a comet, which came down to the earth, perhaps as a meteorite
- Therefore, an *adhidaivata* interpretation is possible for *Aśvamedha yāga*

Other references

त्वाष्ट्री तु सवितुर्भार्या वडवारूपधारिणी। असूयत महाभागा सान्तरिक्षेऽश्विनावुभौ॥ MB 1-66-36
महद्धयशिरो भूत्वा यत्तद्वेदविदो विदुः। तमग्निमुद्गिरद्वक्त्रात्पिबत्यापो महोदधौ॥ MB 1-179-22
त्वष्टा वीरं देवकामं जजान त्वष्टुरर्वा जायत आशुरश्वः । TS 5.1.11
Gods do in sky, men do on earth ॥ SB

Example occurances

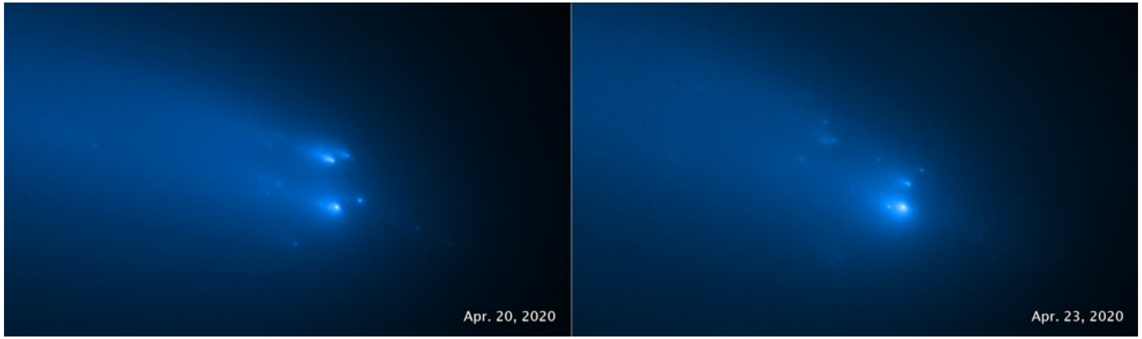

Hubble resolved roughly 30 fragments of comet C/2019 Y4 (ATLAS) on April 20, 2020.

Ontario, 27 Nov 2013

Meteor trail over eastern Russia Feb. 15, 2013, by the Russian Emergency Ministry.

Meteor incident in Kerala, evening of February 1, 2021

Thank you

H.S. Sudarshan
R.N. Iyengar
Center for Ancient History and Culture
JAIN University, Bengaluru

Other references

- त्वाष्ट्री तु सवितुर्भार्या वडवारूपधारिणी। असूयत महाभागा सान्तरिक्षे ऽश्विनावुभौ॥ MB 1-66-36
- महद्धयशिरो भू त्वायत्तद्वेदविदो विदुः। तमग्निमुद्गिरद्वक्त्रात्पिबत्यापो महोदधौ॥ MB 1-179-22
- त्वष्टा वीरं देवकामं जजान त्वष्टुरर्वा जायत आशु रश्वः । TS 5.1.11
- Gods do in sky, men do on earth ॥ SB
- वि॒द्मा ते॑ अग्ने त्रे॒धा त्र॒याणि॑ वि॒द्मा ते॒ धाम॒ विभृ॑ता पुरु॒त्रा वि॒द्मा ते॒ नाम॑ प॒र॒मं गुहा॒ यद्वि॒द्मा तमु॒त्सं य॒त आ॒ज॒गन्थ॑ RV 10-45-2, इहाग्निभूतस्त्वृषिभिर् लोके स्तुतिभिरीळितः। जातवेदा स्तुतो मध्ये स्तुतो वैश्वानरो दिवि ॥ BD 67
- अथ यो गर्भोऽन्तरासीत् । सोऽग्निरसृज्यत स यदस्य सर्वस्याग्रमसृज्यत तस्मादग्निरग्निर्ह वै तमग्निरित्याचक्षते परोऽक्षं परोऽक्षकामहि देवा अथ यदश्रु सं क्षरितमासीत्सोऽश्रु सवदश्रुर्ह वै तमश्व इत्याचक्षते परोऽक्षम्परोऽक्षकामाहि देवा अथ यदरसदिव स रासभोऽभवदथ यः कपाले रसोलिप्त आसीत्सोऽजोऽभवदथ यत्कपालमासीत्सा पृथिव्यभवत् ॥SB 6.1.1.11
- सूतस्य गृहान्परे त्यवारुणं यवमयं चरुंनिर्वपति सवो वै सूतः सवो वै देवानां वरुणस्तस्माद्वारुणो भवत्येतद्वा अस्यै कं रत्नंयत्सूतस्तस्मा एवैते न सूयते तं स्वमनपक्रमिणं कु रुते तस्याश्वो दक्षिणा स हि वारुणो यदश्वः - ५.३.१.[५]
- (काम्या अश्वदानवत इष्टिः) प्रजापतिर्वरुणायाश्वमनयत्, स स्वां देवतामार्छत्, स पर्यदीर्यत स एतं वारुणं चतुष्कपालमपश्यत् तं निरवपत् ततो वै सवरुणपाशादमु च्यत वरुणो वा एतं गृह्णाति योऽश्वम् प्रतिगृह्णाति यावतोऽश्वान् प्रतिगृह्णीयात् तावतो वारुणाञ् चतुष्कपालान् निर्वपेत् । वरुणमेव स्वेन भागधेयेनोपधावति स एवैनं वरुणपाशान् मु ञ्चति । TS 2.3.1.2
- (अश्वमे धाङ्गमन्त्रकथनं) आऽक्रान् वाजी पृथिवीमग्निं यु जमकृत वाज्यर्वाऽक्रान् वाज्यन्तरिक्षं वायु ंयु जमकृत वाज्यर्वा द्यां वाज्याऽक्रं स्त सूर्यं यु जमकृत वाज्यर्वा । अग्निस् ते वाजिन् यु ङ्ङनु त्वा से स्वस्ति मा सम् पारय वायु स्ते वाजिन् यु ङ्ङनु त्वाऽऽ से स्वस्ति मा सम् ।TS 7.5.19
- शुक्लवासा रुद्र गणः । ग्रीष्मेणावर्तते सह ।.. शरद्यत्रोपदृश्यते (१) । अभिधून्वन्तोऽभिघ्नन्त इव । वातवन्तो मरुद्गणाः । अमुतो जेतुमिषुमुखमिव । संनद्धाः सह ददृशे ह । अपध्वस्तैर्वस्तिवर्णैरिव । विशिखासः कपर्दिनः ।